

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

Τ Ο Λ Α Δ Ι

Η Έπαρχία μας ήταν και παραμένει ελαιοπαραγωγική περιφέρεια. Όλες οι οικογένειες σ' όλα τα χωριά έχουν κι άπασχολούνται με τις έλιές. Για τις περισσότερες οικογένειες Βιαννιτών, απ' όσες μένουν στην Έπαρχία, τὸ λάδι είναι τὸ κύριο εισόδημά τους. Τὸ έχουν ὄχι μονάχα για φαγητό, ἀλλὰ και για να καλύψουν τις ποικίλες ανάγκες που ἀντιμετωπίζει μιὰ οικογένεια.

Τὴν ἐλιά καλλιεργοῦσαν οἱ Βιαννίτες ἀπὸ τὰ παλιὰ τὰ χρόνια και καθὼς ἡ ἐλιά είναι δέντρο αἰωνόθιο συναντοῦμε σὲ πολλές περιφέρειες τῆς Έπαρχίας δένδρα πολὺ παλιὰ, τὰ Φράγκικα ὅπως τὰ λέει ὁ πολὺς κόσμος. Φυτεμένα δηλαδή ἀπὸ τὴν ἐποχὴ πού τὴν Κρήτη τὴν είχαν καταλάβει οἱ Φράγκοι και οἱ Ένετοί.

Σήμερα τὰ περισσότερα δένδρα ἐλιάς πού θρίσκονται στὰ χωράφια τῆς Έπαρχίας, είναι γύρω στὰ 50 μέχρι 100 χρονῶν. Υπάρχουν ὅμως και ἀρκετὰ μικρὰ 5 - 10 χρονῶν, γιατί τὰ τελευταία χρόνια παρουσιάστηκε μιὰ ἀξιόλογη κίνηση για τὸ φύτεμα νέων ἐλαιοδένδρων. Έτσι, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι σὲ μερικὰ χωριά πού ἔχει ἀπλωθεῖ ἡ καλλιέργεια τῶν πρώιμων κηπευτικῶν ἀρχίζει νὰ ὑποχωρεῖ ἡ καλλιέργεια τῆς ἐλιάς, ἡ συνολικὴ παραγωγή λαδιοῦ στὴν ἐπαρχία παρουσιάζει αὔξηση. Αὐτὸ ὀφείλεται στὴν ἐπέκταση τῶν φυτειῶν ἀλλὰ και στὴ θελιώση τῆς καλλιέργειας, μετὴ χρησιμοποίησε σὲ μεγάλη ἔκταση τῶν λιπασμάτων και τὴ μετατροπὴ πολλῶν ἔκτασεων σὲ ποτιστικά.

Επισημαίνουμε ἰδιαίτερα τὸν τελευταῖο λόγο τοῦ ποτισματοῦ τῆς ἐλιάς, γιατί ὅπου ἔχει ἐφαρμοστεῖ στὰ τελευταία χρόνια ἡ παραγωγή ἔχει φτάσει στὸ τριπλάσιο και σὲ πολλές περιπτώσεις στὸ πενταπλάσιο ἢ και περισσότερο. Χαρακτηριστικὴ είναι ἡ περίπτωση τῆς περιφέρειας «Μουρελάκια» τῆς Ἄνω Βιάννου.

Αὐτὸ ἀκριβῶς δημιουργεῖ τὴν ὑποχρέωση στὸ σύνολο τῶν ἐπαρχιωτῶν νὰ μελετήσουμε και νὰ θροῦμε

τρόπους θελιώσης ἀκόμη περισσότερο τῆς καλλιέργειας τῆς ἐλιάς. Ν' ἀξιοποιήσουμε ἰδιαίτερα σωστὰ ὅλα τὰ νερά τῆς ἐπαρχίας. Κι ἀφοῦ δὲν ἐπαρκοῦν τὰ ἐπιφανειακά, νὰ θροῦμε και νὰ ἀξιοποιήσουμε τὰ ὑπόγεια, ἀλλὰ και τὴ θροχὴ πού φεύγει για τὴ θάλασσα.

Τις τελευταίες μέρες συνήλθε στὰ Χανιά σὲ 3η σύνοδο ἡ Έπιτροπὴ ἐλαιοκομικῆς παραγωγῆς τοῦ Ὁργανισμοῦ τροφίμων και γεωργίας τοῦ Ο.Η.Ε. Σ' αὐτὴν ἀποφασίστηκε νὰ μελετηθοῦν οἱ ποικιλίες τῆς ἐλιάς, ὅσον ἀφορᾷ στὴν παραγωγικότητα, τὴν ἀντοχὴ σὲ ἀσθένειες, τὴν ξηρασία και τὸ κρύο, τὴν προσαρμογὴ τῆς στῆ μηχανικὴ συλλογὴ τοῦ ἐλαιοκάρπου. Ἀκόμη νὰ μελετηθεῖ ἡ διαμόρφωση τῶν δένδρων για νὰ διευκολυνθεῖ ἡ μηχανικὴ ἐλαιοσυλλογὴ, τὰ νέα μέσα ἄρδευσης και λίπανσης τῶν δένδρων. Ἀποφασίστηκε ἐπίσης νὰ δημιουργηθεῖ ἐιδικὸ δίκτυο ἔρευνας σὲ διάφορες ἐλαιοπαραγωγικὲς χῶρες για τὴν ἀπὸ κοινὸ μελέτη ἀποτελεσματικῶν τρόπων και μεθόδων καταπολέμησης τῶν ἐχθρῶν και ἀσθενειῶν τῆς ἐλιάς.

Ἄς φροντίσουμε λοιπὸν νὰ γίνου κτῆμα τῆς ἐπαρχίας οἱ παραπάνω ἀποφάσεις και ἄς προχωρήσουμε θῆμα πρὸς θῆμα στὴν πραγματοποίηση τοῦ σκοποῦ πού ἔταξε ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Ο.Η.Ε. Ἄς ἀπαιτήσουμε τὴν σὴθθεια τοῦ Κράτους στὸν τομέα αὐτό. Νὰ τοποθετηθεῖ στὴν ἐπαρχία γεωπόνος ἐιδικός στὴν ἐλαιοκομία. Αὐτὸς σὲ συνεργασία και με ἄλλες ὑπηρεσίες θὰ κάνει πράξη ὅσα πῖὸ πάνω ἀναφέραμε για νὰ αὔξήσουμε τὴν παραγωγή τοῦ βιαννιτικοῦ λαδιοῦ. Τὸ βιαννιτικὸ λάδι ἦταν πάντα χαμηλόβαθμο και ἐκλεκτῆς ποιότητας, και γι' αὐτὸ περιζήτητο στὴν ἀγορὰ για φαγητό. Στὰ τελευταία χρόνια, μάλιστα, μετὴ ἄλεσμα τοῦ ἐλαιοκάρπου μέσα σὲ λίγες μέρες μετὰ τὸ μάζεμα, και τὴν τελειοποίηση τῶν ἐλαιοσυργείων, ἡ

ὀξύτητα τοῦ βιαννιτικοῦ λαδιοῦ ἔπεσε ἀκόμη περισσότερο. Τὰ πῖὸ πολλὰ λάδια τῆς ἐπαρχίας είναι γραμμὸς και σπανιότερα φτάνου τοὺς 2 βαθμοῦς.

Ἐνὼ ὅμως ἔτσι διαγράφονται ὁ προοπτικὲς για τὴν ἐξέλιξη τῆς ἐλαιοκαλλιέργειας, στὰ τελευταία χρόνια παρουσιάστηκε ἕνας σοβαρὸς ἀνασταλτικὸς παράγοντας πού τείνει νὰ νεκρῶση κάθε διάθεση για τὴν καλλιέργεια τῆς ἐλιάς: ἡ μὴ τιμαριθμικὴ αὔξηση τῆς τιμῆς τοῦ λαδιοῦ.

Οἱ Βιαννίτες ἀντιμετωπίζουν μάλιστα πολλὰ προβλήματα στὴν καλλιέργεια τῆς ἐλιάς και ἰδιαίτερα στὸ μάζεμα τοῦ ἐλαιοκάρπου.

Τὸ μάζεμα στὴ Βιάννο γίνεται τὸ Δεκέμβρη, Γενάρη και Φλεβάρη. Τοὺς πῖὸ δύσκολους μήνες μέσα στὸ κρύο και τὴ θροχὴ. Τὰ λιόφυτα θρίσκονται μακριὰ ἀπὸ τὰ χωριά, και πολὺ συχνὰ σὲ μέρη ἀνάμαλα, οἱ μέρες είναι μικρές, τὰ μεροκάματα ὕψηλα και χρόνος για ν' ἀξιοποιηθεῖ ἡ ἐργασία τοῦ ἐργάτη δὲν ὑπάρχει. Ἀρχίζει συνήθως στῆς 9 τὸ πρωὶ και στῆς 3 μ.μ. σταματᾷ. Έτσι τὸ βιαννιτικὸ λάδι ἔχει ὕψηλό κόστος παραγωγῆς, κι ὅσοι ἀπὸ τοὺς Βιαννίτες δὲν ἔχουν ἄλλο εισόδημα (κι ὅπως εἴπαμε στὴν ἀρχὴ σ' αὐτὴ τὴν κατηγορία ἀνήκου οἱ περισσότεροι), ἀντιμετωπίζουν δύσκολα χρόνια και πολλοὶ σκέπτονται τὴν ἐγκατάλειψη τῶν χωριῶν.

Νὰ γιατί οἱ Βιαννίτες ὕψωνου τὴ φωνὴ τους μαζί με ὄλους τοὺς ἄλλους ἐλαιοπαραγωγούς τῆς χώρας μας: ΤΙΜΑΡΙΘΜΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ ΤΟΥ ΛΑΔΙΟΥ: Κι αὐτὸ νὰ γίνε συντομα. Σὲ λίγες μέρες ἀρχίζει τὸ μάζεμα και ὁ κίνδυνος νὰ χαθεῖ ἡ χρονιά για τοὺς ἐλαιοπαραγωγούς είναι μεγάλος. Ἄς κινηθοῦν λοιπὸν ἄμεσα οἱ ὑπεύθυνοι για τὴν ἐλαϊκὴ πολιτικὴ τοῦ κράτους. Τώρα, πρὶν είναι ἀργά.

ΤΟ ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΕΡΜΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ ΣΤΗ ΣΥΜΗ ΒΙΑΝΝΟΥ

ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΛΕΜΠΕΣΗ Ἐπιμελ. Ἀρχαιοτῆτων Νομοῦ Ἁρακλείου

Στὸ προηγούμενο φύλλο ἔγινε λόγος για ἕνα μοναδικὸ ἱερὸ τῆς Κρήτης πού ἀνακαλύφθηκε πρόσφατα κοντὰ στὸ χωριὸ Κάτω Σύμη. Εἶδαμε ὅτι τὸ θουνοῦ ὅπου θρίσκεται τὸ ἱερὸ ταυτίζεται μετὴ τὸ ἱερὸν Ὀρος, πού ἀναφέρου οἱ φιλολογικὲς πηγές, ὅτι ἡ πρώτη περίοδος τῆς λειτουργίας τοῦ ἱεροῦ στὰ προϊστορικὰ χρόνια κράτησε ἔξοι ὀλόκληρους αἰῶνες και ὅτι τὸ παλαιότερο λατρευτικὸ οἰκοδόμημα τῆς περιόδου αὐτῆς, χτίστηκε στὰ 1600 π.Χ. περίπου.

Ἄλλὰ ἡ ἱστορία τοῦ ἱεροῦ δὲ σταματᾷ μετὴ τὸ τέλος τῆς προϊστορικῆς ἐποχῆς. Συνεχίζεται για δεκατρεῖς ἀκόμα αἰῶνες, προσφέροντάς μας ἄφθονα στοιχεία σχετικά μετὴ τὴν χαρακτῆρα του, τὰ ὀνόματα τῶν θεοτήτων πού λατρευόνταν ἐκεῖ και τὰ λατρευτικὰ ἔθιμα τῶν πιστῶν.

Εἶναι γνωστὸ ὅτι τὸ τέλος τῆς προϊστορικῆς ἐποχῆς και ἡ ἀρχὴ τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ἀπὸ τὸ 1200 περίπου ὠς τὸ 900 π.Χ., χαρακτηρίζεται ὠς ἐλληνικὸς μεσαίωνας, γιατί τότε παρουσιάστηκε σὲ ὄλη τὴν Ἑλλάδα μιὰ παρακμὴ. Οἱ οἰκισμοὶ και τὰ νεκροταφεία ἦταν λίγα και φτωχὰ και τὸ θιστικὸ ἐπίπεδο χαμηλό. Στὴν Κρήτη ἰδιαίτερα, πολλές ἀπὸ τις παραλιακὲς πόλεις ἐγκαταλείφθηκαν και οἱ κάτοικοι κατέφυγαν σὲ ὀρεινὰ ἀπομονωμένα χωριά, ὅπως στὸ Καρφί, τὸ Βρόκαστρο και τὸ Καθούσι. Τὰ ἱερά ἐπίσης τῆς Κρήτης ἦταν ἐλά-

χιστα και τ' ἀφιερῶματα λίγα. Στὸ ἱερὸ ὅμως τῆς Σύμης ἡ λατρεία συνεχίστηκε και τὴν ταραγμένη αὐτὴ περίοδο, χωρὶς σημαντικὲς ἀλλαγές. Ἡ παμπάλαια συνήθεια νὰ λατρεύεται ἡ θεοὴ μετὰ πύρες ὀλοκαυτώσεως ζῶων και ἀναθέσεις ταματῶν, πού κράτησε πολλοὺς αἰῶνες, κάλυψε μετὰ παχὺ μαῦρο και λιπαρὸ

ΣΥΜΗ. Ὁ τόπος τῶν ἀνασκαφῶν

χῶμα τὰ ἐρείπια τοῦ λατρευτικοῦ προϊστορικοῦ οἰκοδομήματος. Ὁ ἴδιος τρόπος λατρείας συνεχίστηκε και στὰ ἱστορικὰ χρόνια. Οἱ θυσίες ζῶων, ὅπως αἰγῶν, προβάτων και βοδιῶν, ἐξακολουθοῦσαν ν' ἀποτελοῦν τὴν κύρια προσφορὰ τῶν πιστῶν. Έτσι ἐξηγεῖται τὸ πλῆθος ἀπὸ τὰ κόκκαλα και τὰ κέρατα, πού θρέθηκαν στὴ

διάρκεια τῆς ἀνασκαφῆς. Παράλληλα προσφέρονταν πῆλινα και χάλκινα εἰδῶλια θεϊκῶν και ἀνθρώπων μορφῶν, ὅπως και ζῶων, ἢ ἀντικείμενα καθημερινῆς χρήσης, ὅπως ἀπλά κοσμήματα και ἐργαλεῖα.

Ἡ συνέχεια τῆς λατρείας χωρὶς σημαντικὲς ἀλλαγές φαίνεται και στὴ διαμόρφωση τοῦ χώρου τοῦ ἱεροῦ. Τὸ κατηφορικὸ ἔδαφός του

στορικὲς αὐτὲς πεζούλες, ἐξαιτίας τῶν μεταγενέστερων κτισμάτων τοῦ ἱεροῦ.

Ἀπὸ τις πεζούλες ἀντίθετα τῶν πρώιμων ἐλληνικῶν χρόνων ἀποκαλύφθηκαν τρεῖς, πού ἀπλώνονται σ' ἔκταση 35 μ. και πλατύνουνο νότια και ἀνατολικά τὸ κέντρο τῆς ὑπαίθριου λατρείας, τὸ θωμό. Ἡ λατρεία δηλαδή, μετὰ τις πολλὰς θυσίες τῶν ζῶων

και τις φωτιές, ὅπου καιγόταν κομμάτια τῶν θυσιζομένων ζῶων και στίς δούλευτες μεγάλες και μικρὲς πέτρες, πού ἔχουν πρόσωπο πρὸς τὸ Νοτιῶν, δηλαδή πρὸς τὴ θάλασσα. Ἄνάλογη διαμόρφωση, ἀλλὰ μετὰ διαφορετικὸ προσανατολισμό, ὕπῆρχε και στὰ προϊστορικὰ χρόνια. Σήμερα ὅμως σώζονται ἐλάχιστα λείψανα ἀπὸ τις προϊ-

Ἡ Έπαρχία Βιάννου

Τοῦ κ. Γ. ΤΖΑΜΟΥΖΑΚΗ

Διάλεξη τοῦ ΓΙΩΡΓΟΥ Κ. ΤΖΑΜΟΥΖΑΚΗ, Δημοσιογράφου. Έγινε στὴν αἴθουσα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας στὴν Ἀθήνα στῆς 21 Ἰανουαρίου 1976. Ὁργανώθηκε ἀπὸ τὸν Σύλλογο Βιαννιτῶν τῆς Ἀθήνας «Ὁ Διαβάτης».

Κυρίες και Κύριοι,

Τὸ θέμα μας είναι, ὅπως γνωρίζετε, ἡ Έπαρχία μας, ἡ Έπαρχία Βιάννου. Ὅσα συμφωνεῖτε ὅμως, πῶς ἕνα τέτοιο θέμα είναι πολὺ μεγάλο, γιατὰ στανὰ χρονικὰ ὄρια μιὰς ὀμιλίας. Λίγα λοιπὸν, γενικά μᾶλλον, θὰ πούμε για τὴ Βιάννο, πού ὅμως είναι βέβαιο, πῶς θὰ δώσουν ἀφορμὴ σὲ ἄλλους συμπόλιτες νὰ μᾶς μιλήσουν στὸ μέλλον για τὰ ἐπὶ μέρους θέματα τῆς.

Ἡ καλύτερη γνωριμία μετὴ τὸν τόπο πού γεννηθήκαμε και καθῆκον μας είναι και εὐχαρί-

στηση μᾶς δίδει και μᾶς ἐπιτρέπει νὰ προβάλλουμε στοὺς μὴ Βιαννίτες, ὅτι ἄξιο προβολῆς ἔχει ἡ Έπαρχία μας. Κι ἔχει πολλὰ ἄξια προβολῆς ἡ Βιάννος, ὅπως βέβαια ἔχουν κι ἄλλες Έπαρχίες τῆς Κρήτης και ὄλης τῆς Ἑλλάδος, στὴ σειρά τοῦ πίνακα τῶν ὀποίων νομίζω πῶς μπορεῖ νὰ διεκδικήσει μιὰ ἐξαιρετὴ θέση.

Σ' ὄλους μας είναι γνωστὲς οἱ μεταβολές στὸ φλοῖό τῆς γῆς, σὲ πολλὰ ἑκατομύρια χρόνια. Κάποτε ἡ Κρήτη, λένε οἱ γεωλόγοι ἦταν ἐνωμένη μετὰ τὴν Ἑλλάδα (Συνέχεια στὴν σελίδα 4)

ΣΚΕΨΕΙΣ & ΚΡΙΣΕΙΣ

Τοῦ Γεωπόνου ΒΑΓΓΕΛΗ ΒΑΡΔΑΚΗ

Κρατῶ στὰ χέρια μου τὰ «Βιαννιτικά Νέα» και θαρῶ πῶς σηκώνω ὀλόκληρη τὴν Έπαρχία Βιάννου. Νοιώθω θαρεῖα τὴν εὐθύνη μου. Καὶ ἔχεις μεγάλη εὐθύνη νὰ εἶσαι Βιαννίτης. Ταυτόχρονα χαίρομαι. Καὶ χαίρομαι εὐκρινῶς. Γιατὴ τὸ ὄραμα πολλῶν Βιαννιτῶν, ἀπὸ πολλὰ χρόνια, πῆρε σάρκα και ὄστα. Καὶ δὲν είναι παραμικρὸ πράγμα αὐτό. Εἶναι ἀληθινὸς ἄθλος.

Δὲν θὰ παραθέσω, γι' αὐτὸ, ἐπαίνους και ἐγκώμια για κείνον πού πῆρε τὸ θάρος τῆς εὐθύνης αὐτῆς. Γνωρίζω τὸν ἄνθρωπο και καιτὰ συνέπεια και τις προθέσεις του. Δὲν ἐκείνησε ἀπὸ προσωπικὰ ἐλατήρια και για νὰ εἰσπράξει χει-

ροκροτήματα. Δὲν ἀνήκουν στὸ χαρακτῆρα του. Τὸ θεωροῦσε, ἀπὸ παλιὰ, ὑποχρέωσή του για τὴν Έπαρχία μας. Τὸ θεωροῦσε ἀνθρώπινο χρέος του στοὺς Βιαννίτες και σὲ κείνους πού πέθαναν μετὰ και σὲ κείνους πού ζοῦν. Ἦταν ἐκδήλωση ἐσωτερικῆς του ἐπιταγῆς.

Ὅμως αὐτὸ δὲν με ἐμποδίζει νὰ κάμω μερικὲς σκέψεις και κρίσεις ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἐκδοσης τῶν «Β.Ν.».

Ἡ ἐφημερίδα — ὀποιαδήποτε ἐφημερίδα — ἀποτελεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ μέσα ἐπικοινωνίας και γνωριμίας τῶν ἀνθρώπων τοῦ χώρου πού ἀναφέρεται. Ταυτόχρονα ὅμως είναι και ἡ ἐκφρα-

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

Μηνιαία έφημερίδα στην ύπηρεσία των άπανταχού Βιαννιτών.

Έκδότης — Διευθυντής Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ Όδός 1866 άριθ. 110, τηλ. 282.808

Υπεύθυνος Τυπογραφείου ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΡΑΓΚΟΥΛΗΣ

Θαλήτα 8 — Τηλ. 284909 — Ηράκλειον

Έτήσιες συνδρομές

Ίδιωτών δρχ. 150 Κοινοτήτων — Σχολείων — Ένοριών » 300

Έπιστολές για την ύλη και έμβάσματα

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ

Χειρόγραφα δημοσιεύμενα ή μη δέν έπιστρέφονται. Τά ένυπόγραφα άρθρα έκφράζουν τις απόψεις των συγγραφέων.

Οί φίλοι τής Βιάννου γράφουν

Άγαπητέ κ. Χρηστάκη,

Μέ ιδιαίτερη χαρά πήρα τά «ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ» και είλικρινά σάς συχαίρω για την πρωτοβουλία σας αλλά και σάς θαυμάζω για τό θάρρος σας να αναλάβετε μόνος σας την έκδοση τοπικής έφημερίδας με τις γνωστές μας σημειωμένες έκδοτικές και οικονομικές συνθήκες. Τήν έκδοση τέτοιων φύλλων, που δέν έχουν προοπτική να καλύψουν τά έξοδα τής έκδοσής των, αναλαμβάνουν συνήθως σύλλογοι, που μπορούν να άντιμετωπίσουν τις σχετικές δαπάνες. Γι' αυτό οί Σύλλογοι τών Βιαννιτών όπου υπάρχουν έχουν υποχρέωση να έπισχύσουν με κάθε τρόπο την προσπάθεια σας, που πηγάζει μόνο από την έπιθυμία σας να υπηρετήσετε τον τόπο που σάς γέννησε. Άλλά και οί κάτοικοι τής Βιάννου και οί Βιαννίτες γενικά όπου κι άν θρίσκονται, πρέπει να περιβάλουν με στοργή τό ειδικό πνευματικό όργανο τής έπαρχίας των. που μ' αυτό θα γνωρίσουν την ιστορία της, παλιά και νέα, τή λαογραφία της, τά τραγούδια της, τις παροιμίες της, τή λαϊκή τέχνη της κ.λ.π. Θέματα με τά όποια πριν άπ' όλα πρέ-

πει να άσχοληθεί. Γι αυτό νομίζω πώς δέν είναι περιττές και ο τίτλος της, γιατί ο κύριος σκοπός τής έφημερίδας αυτής δέν είναι είδησιογραφικός, αλλά μάλλον πρέπει να είναι ιστορικό - λαογραφικός.

Έκτός από την οικονομική συνδρομή οί Βιαννίτες που διακρίνονται για τις πνευματικές των Ικανότητες, πρέπει να συνεργαστούν με ζήλο στην έφημεριδούλα σας. Υπάρχουν άσφαλώς τοπικά τραγούδια, παραλλαγές κοινών, παροιμίες ή τοπικές ιστορίες και τόσα άλλα θέματα, που πρέπει να δοούν τό φώς στο τοπικό όργανο τής έπαρχίας.

Δέν είμαι, όπως ξέρετε, Βιαννίτης. Μά σαν Κρητικός άγαπώ δην Κρήτη χωρίς διάκριση τοπικιστική γιατί άποτελεί ένα ένιαίο και άδιαίτερο σύνολο και χαίρω ιδιαίτερα για κάθε προσπάθεια που καταβάλλεται άπ' οποιοδήποτε για τή προβολή του κάθε τμήματος τής Κρήτης, αλλά κυρίως για την διατήρηση των Κρητικών παραδόσεων, που τόσο έχουν λησμομηθεί τά τελευταία χρόνια.

Σετέμπρης 1976

Μέ έκτίμηση

ΣΙ ΕΡΓΙΟΣ ΣΠΑΝΑΚΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΙΣ

(Συνέχεια άπ' τή σελίδα 1) ση του προβληματισμού του λαού αυτού του χώρου.

Γράφεται από λίγους, με άπευθύνεται σε πολλούς και έκφράζει την γνώμη των πολλών. Δηλαδή την κοινή γνώμη.

Μέσα από την έφημερίδα παίρνει διαστάσεις κάθε λαϊκό αίτημα, γίνεται έτσι εύρύτερη ή πληροφόρησή του και φθάνει στις πόρτες των υπευθύνων για έπίλυση. Παίρνει όμως και θέση ή προτείνει τον τρόπο με τον όποιο πρέπει να έπιλυθεί κάθε πρόβλημα, γιατί έτσι ή λύση του είναι άπόλυτα έναρμονισμένη με τή ψυχούσθηση του λαού, ένω κάθε άλλη θα ήταν ξεκομμένη από τό λαό, δηλαδή άποτυχημένη.

Γι' αυτό τά έρεθίσματα, ή έφημερίδα μας, πρέπει να τά παίρνει κατ' ευθεία από τό Βιαννίτικο χώρο, από τον Βιαννίτικο λαό, γιατί έτσι είναι και ζωντανά άλλα: και ζυμωμένα στη Βιαννίτικη νοοτροπία. Κι άκόμη γιατί με αυτό τον τρόπο δημιουργούνται μέρα με τή μέρα περισσότερα έρείσματα λαϊκά.

Πρέπει λοιπόν να πιάνει τό Βιαννίτικο παλμό ή έφημερίδα μας. Γιατί ο παλ-

μός ένός λαού με κατάλληλη μεθόδευση, προβολή, αξιολόγηση και αξιοποίηση οδηγεί στην πρόοδο και στην εξέλιξη αυτού του λαού. Και θέλω να ελπίζω ότι αυτός είναι ο θραχυπρόθεσμος στόχος των «Β. Ν.».

Η έκδοση τής έφημερίδας μας συνέπεσε με την πιο τραγική μά και την πιο ήρωική ήμερομηνία στην Ιστορία τής Έπαρχίας μας. Και αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία και πρέπει να τό προσέξουμε ιδιαίτερα. Θά έχουν πραγματική άνάπαυση οί ήρωες πατεράδες μας, μόνο άν ή έφημερίδα αυτή κινηθεί πάνω στο δρόμο που Αυτοί, με τή θυσία τους, χάραξαν.

Δέν παραγνωρίζω τό ρόλο τής παράδοσης και ιδιαίτερα τής προοδευτικής παράδοσης. Δέν πρέπει όμως να κυριαρχήση στις στήλες των «Β.Ν.» γιατί στις περισσότερες φορές άποπροσανατολίζει τό λαό. Άς παραμείνει ο ρόλος τής έπικουρικής και στο πλαίσιο αυτό άς περιορισθούν οί δημοσιεύσεις της και οί άφηγήσεις της.

Όλα είναι καλά και χρήσιμα, και τά αρχαιολογικά και τά πνευματικά μνη-

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΜΕΡΟΣ Β'

Τό δεύτερο σκέλος του προβλήματος που λέγεται «νερό» περιλαμβάνει τό ύπόλοιπο τμήμα τής Έπαρχίας Βιάννου και άφορά εις την διερεύνηση του ύπεδάφους δια την ύπαρξη ύπογείων υδάτων. Συγκεκριμένα άφορά στην πραγματοποίηση μιάς ύδρο - γεωλογικής έρευνας για τον καθορισμό, των ύδρογεωλογικών ένοτήτων τής περιοχής και των άξόνων διακινήσεως του ύπογείου ύδατος προς τά κέντρα έναποθηκέυσεως αυτού. Η διαδικασία αυτή άποτελεί την πρώτη φάση του όλου προβλήματος, του όποιου ή δεύτερη φάση είναι ή άξιοποίηση του εύρεθησομένου νερού υπό την προϋπόθεση ότι τούτο είναι οικονομικά έκμεταλλεύσιμο.

Η πρώτη φάση τής ύδρογεωλογικής έρευνας οικονομικά διεκπεραιώνεται με μιά δαπάνη τής τάξεως 800.000 δραχμών, όπως μάς διαβεβαίωσε κλιμάκιο τής εταιρείας «υ δ ρ ο ε ρ ε υ ν α ς» που έπισκέφθηκε τή περιοχή αυτή με την ιδιωτική πρωτοβουλία ώρισμένων προοδευτικών καλλιεργητών.

Η ιδιωτική αυτή πρωτοβουλία δέν είχε συνέπεια, γιατί σκόνταψε στο οικονομικό θέμα, έξ αιτίας άδυναμίας έξευρέσεως του άνωτέρω χρηματικού ποσού.

β) Η ΑΠΟΥΣΙΑ ΓΕΩΠΟΝΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ

Έπειδή οί καλλιέργειες τής τομάτας και τής μπαμπάνας είναι νέες στην περιοχή, και επειδή οί καλλιέργειες αυτές άπαιτούν ύψηλή καλλιεργητική τεχνική και περιποίηση λόγω τής έκτός έποχής καλλιεργείας των, οί παραγωγοί έχουν μικράν έμπειρίαν στις καλλιέργειες αυτές και ιδιαίτερα στη τεχνική τής καταπολεμήσεως των άσθενειών. Συνεπεία τούτων οί ζημίες που ύφιστανται, κάθε χρόνο, οί καλλιεργείες αυτές είναι σημαντικές, έξικινούμενες πολλές φορές μέχρι τελείας καταστροφής των.

Όλα τά παραπάνω συνηγορούν και καθιστούν άνογηκά χωρίς καμιά καθυστέρηση, τήν τοποθέτηση ένός γεωπόνου άποκλειστικά για την έπαρχία Βιάννου, δεδομένου μάάλιστα ότι ύπάρχει οργανική θέση που έχει κενωθεί από τετραετίας.

Η παρουσία του γεωπόνου στην περιοχή αυτή, πέραν των άνωτέρω, θα δώσει και τήν ψυχική άσθηση στους κατοίκους ότι δέν είναι ήγκαταλείμμενοι από την πολιτεία, άπαραίτητη προϋπόθεση για μιά δημοοργική και παραγωγική έργασία τής παραγωγής αυτών.

γ) ΤΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Τό όλο οδικό δίκτυο,

στην άγροτική περιοχή τής Έπαρχίας Βιάννου εύρίσκεται, μπορούμε να πούμε, σε έμβρυακή κατάσταση. Διάδρομοι ή μονοπάτια που διανοίχτηκαν κατά καιρούς από κοινότητες ή από ομάδες ανθρώπων των κοινοτήτων, έγιναν χωρίς καμιά μελέτη των άρμοδιών: Συνείπεια τούτου ήταν ή διάνοιξη να γίνη κατά τό χειρότερο τρόπο και ή χάραξή τους είναι έντελώς άπαραδέκτη και πολύ επικίνδυνη. Τό κακό χειροτέτεσε άκόμη περισσότερο, γιατί έκτοτε ούδεμία συντήρηση έγινε σ' αυτούς.

Άποτέλεσμα τής χειρόστης καταστάσεως των άγροτικών δρόμων είναι, τά άγροτικά προϊόντα στη διεκίνησή τους να ύφίστανται τέτοια ταλαιπωρία, ώστε να μειώνεται κατάφορα ή ποιότητά τους. Τό σημαντικό όμως τής περιπτώσεως αυτής είναι ότι, πολλές φορές, σε περιπτώσεις θροχής, τά προϊόντα αυτά παραμένουν άδιάθετα για πολύ χρόνο, γιατί είναι άδύνατο να έπισκεφθή έμπορικό αυτοκίνητο την περιοχή, και λόγω τής φθαρτότητος των καταστρέφονται όλοσχερώς.

Εάν τό πράγμα παρέμενε μέχρι εκεί, μπορούμε να πούμε ότι ή κατάσταση δέν είναι άπελπιστική, αλλά συνήθως έχει και προεκτάσεις, γιατί οί δρόμοι αυτοί είναι πολύ επικίνδυνοι για τή ζωή των κατοίκων που είναι υποχρεωμένοι να διακινούνται πάντοτε μέσω αυτών. Και δέν είναι λίγες οί περιπτώσεις που οί άνθρωποι πλήρωσαν τή ζωή τους στην προσπάθειά τους να καταστήσουν βατούς τους δρόμους αυτούς, που πολύ εύστοχα οί κάτοικοι τής περιοχής τους όνομάζουν «δρόμους θανάτου».

Σταθμίζοντας την κρισιμότητα των καταστάσεων που περνά ή χώρα μας αυτές τις ήμέρες, και τις πρόσθετες ειδικές άνάγκες για Έθνική και έδαφική άκεραιότητα, κάνω σήμερα μιά άπλη μόνον έκκληση, που έχει τό χαρακτήρα τής διαμαρτυρίας σε όλους τους υπευθύνους ν' άναλογισθούν τήν σοβαρότητα του ύπομνήματός μας, όχι μόνον προς όφελος των κατοίκων τής περιοχής και του Κοάτους στο σύνολό του, αλλά και ως ένδειξη σεβασμού και έκτιμήσεως των μεγάλων θυσιών τής ήρωικής αυτής έπαρχίας, στη μακραίωνα ιστορία τής χώρας μας, και συγκεκριμένα στην άπελευθέρωση τής από τή γερμανική λαβλαπα, γιατί έδειξε έτσι, δημιοιουργώντας νέους Μαραθώνες, νέα Σούλια και νέα Άρκάδια, ότι ή Ελλάδα προχωρεί πάντα μπροστά και ότι ποτέ δέν πεθαίνει. Έν Άθήνας τη 15.7.1976

Διά τό Δ. Συμβούλιον Ό Πρόεδρος Γρ. Παπαμαστοράκης Ό Γεν. Γραμματέας Στ. Πιτροπάκης

μεία. Δείχνουν και άποδεικνύουν τον άρχαίο μας πολιτισμό και τήν ύψηλή μας καταγωγή. Μεγαλώνουν όμως και τήν εθούνη μας άπέναντι στους προγόνους μας μά και στην ανθρωπότητα όλόκληρη. Δείχνουν τήν γύμνια μας από κάθε πλευρά.

Η χώρα μας είναι γεμάτη από τέτοιους θησαυρούς. Όμως ή καθημερινή, κατά κόρο, προβολή τους δέν μπόρεσε να δημοοργήσει διαύδηση μεταξύ τής άρχαίας και τής σημερινής Ελλάδος.

Η προβολή τους θέβαια δέν ζημιώνει. Θά ήταν ά-

ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

ΣΠ. Ι. ΣΠΥΡΙΔΟΓΙΑΝΝΑΚΗ

Ξημέρωσε... Και στού θουνού έχω τό θλέμμα και τό νού τήν κορυφή που στρίθει ο δρόμος, είναι ή μέρα που περνά αυτός που τά χωριά γυρνά γνωστός σε όλους, ο Ταχυδρόμος.

Μές τό χωριό που τό θεριό τής έρημιιάς μάς πνίγει του ταχυδρόμου ο έρχομός είναι του πόνου λυτρωμός και τό χορό γιορτής άνοίγει.

Είναι όρισμός ο χωρισμός θάσανο ναίαι στη ζωή μας και άντηχεί σαν μουσική παρήγορη και θεϊκή τό σάλπισμά του στην ψυχή μας.

Άπό μικρή μοίρα πικρή ή ξενιτειά μου πήρε τον πατέρα κι είναι τό γράμμα τό μόνο πράγμα κοντά μου που τον φέρνει, κάθε μέρα.

Ύστερα πάλι έννοια μεγάλη έχω στο νιο που λείπει μακριά μου Και τότε μόνο σ' αυτό τον πόνο τό γράμμα σταματά τά δάκρυά μου.

Κι ήταν καιρός που ο σκληρός ο πόλεμος χτυπάει τήν πατρίδα λαχτάρα και άναμονή στη δόλια μάνα που πονεί ο ταχυδρόμος φέρνει τήν έλπίδα.

Πολλές φορές στις συμφορές των άλλων είδα εκείνον να δακρύζει. Και στη χαρά άλλη φορά, είδα χαμόγελο στα χείλη του ν' άνθίζει.

Άπ' ότι μάς γράφουν

Δεκάδες είναι τά γράμματα που πήραμε για να μάς πουν τή γνώμη τους για τά «Β.Ν.» Πολλά επίσης τά τηλεφωνήματα και πολλές προσωπικές έπαφές. Αυτό δείχνει πώς ή έκδοση μας βρήκε άπήχηση στις έπιθυμίες των συνεπαρχιωτών μας. Άς κάνουμε λοιπόν προσπάθεια κι όλοι μαζί για τήν πραγματοποίηση του σκοπού που από τό πρώτο φύλλο έταξε. Να συμβάλουμε, όσο μπορεί, στην οικονομική, πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη τής Έπαρχίας μας. Παραθέτουμε άποσπάσματα από τά γράμματα που πήραμε:

— «Τις ευχές μας για τήν ευόδωση τής προσπάθειάς σας, που δέν άμφιβάλλω ύστερ' από τήν καλή άρχή που έγινε και τήν καλή ύποδοχή που είχε τό πρώτο φύλλο των «Β.Ν.» άπ' όλους τους Βιαννίτες. Άκου-

σα μόνο έπιδιοκιμαστικά σχόλια και καμιά έπίκριση

Γ. Τζαμουζάκης XXXXXX

«Μέ όλως ιδιαίτερα χαρά και συγκίνηση άλλα και ψυχική εύφορία χαριερίζω τήν έκδοση τής έφημερίδας σας υπό τον τίτλο «Βιαννίτικα Νέα»... Η έκδοση των «Βιαννιτικών Νέων» έρχεται να καλύψη ένα κενό τό όποιο ύπήρχε στον τομέα αυτό τής διανόησης... Όφείλω να συχαρώ τό συνεργάτη σας κ. Κ. Στεφαννάκη, ο όποιος με τόση σαφήνεια και πληρότητα άλλα και επί όρθης θέσεως, καθορίζει τά πλαίσια τής ύλης, τής εγκρίτου έφημερίδας σας, καθώς και τους στόχους που επιδιώκει και τους σκοπούς που άποβλέπει αυτή, στο άρθρο του (Συνέχεια στην σελίδα 4)

πλοκα προβλήματα. Πολλά από αυτά ζητούν άμεση λύση. Ο δέ βαθμός έπίλυσής τους θα καθορίσει τήν ποιότητα τής ζωής των ανθρώπων που ζούν εκεί.

Πάνω σ' αυτά τά προβλήματα πρέπει να σταθεί, κατά κύριο λόγο, ή έφημερίδα μας. Τότε μόνο θα άγκαλιάσει τό σύνολο των Βιαννιτών που ζούν είτε μέσα στα γεωγραφικά όρια τής Έπαρχίας μας είτε έξω από αυτά. Τότε μόνο θα συνεχίσει τό δρόμο τής 14ης του Σεπτεμβρίου 1943.

Άκόμη άς καταβληθεί προσπάθεια να μη γίνει μέσο προβολής μερικών ανθράων «γραμματισμένων» γιατί τότε θα άποκοπεί από τό λαό. Και τότε ή άποτυχία της είναι, νομοτελειακά, προδικασμένη.

Ο Βιαννίτικος λαός διψά από πραγματική μόρφωση. Ταυτόχρονα τον κάνει πολλά και δυσεπίλυτα προβλήματα που συνδέονται άμεσα με τή βιολογική του έπιβίωση. Άπό αυτά

να άρχισει ή έφημερίδα μας και άς γίνει μέσο για μεγαλύτερο προβληματισμό του Βιαννιτικού λαού. Ο προβληματισμός γεννά τήν άνησυχία. Και ή άνησυχία οδηγεί στην άναζήτηση, στην έρευνα και τον πειραματισμό που άποτελούν τον μόνο σωστό δρόμο στην έξελικτική πορεία τής ανθρωπότητας. Σ τό θάσθε μ' ού τό «Β. Ν.» θά μ' απορξέσουν να προβληματιστούν, να άνησυχίσουν, να άνησυχίσουν τό Βιαννίτικο λαό, πάνω στα καθημερινά του προβλήματα, στο θάσθε αυτό θά μετρήσει ή έπιτυχία τους.

Έχω τή γνώμη ότι διεργμηνεύω τήν έπιθυμία των Βιαννιτικών λαός διαψά από πραγματική μόρφωση. Ταυτόχρονα τον κάνει πολλά και δυσεπίλυτα προβλήματα που συνδέονται άμεσα με τή βιολογική του έπιβίωση. Άπό αυτά

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΒΑΡΔΑΚΗΣ Άθήνα 22.9.1976

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Γιά τον κ. Νομάρχη

Όπως διαπίστωσε ο κ. Νομάρχης κατά την επίσκεψή του το περασμένο μήνα στην Έπαρχία μας, πολλά προβλήματα απασχολούν το τόπο και γενικά αλλά και ειδικά. Έπισημαίνουμε σήμερα ένα σοβαρό θέμα. Την κακή κατάσταση που βρίσκονται όλοι σχεδόν οι αγροτικοί δρόμοι. Σ' αυτούς διακινούνται εκατοντάδες αγροτικά αυτοκίνητα. Σε λίγες μέρες που θ' αρχίσουν οι πρώτες βροχές, οι πιά πολλοί δρό-

μοι θα γίνουν παγίδες στα διακινούμενα αυτοκίνητα. Για να μην θρηνησουμε λοιπόν τυχόν θύματα, αλλά και για να γίνει μ' ευχέρεια η διακίνηση του ελαιόκαρπου που το μάζεμά του θ' αρχίσει τόν άλλο μήνα, καθώς και των πρώιμων κηπευτικών λίγο αργότερα, άναγκη να σταλεί άμεσα ένα γκρεντ ή κι ε,τι άλλο χρειάζεται για τη συντήρηση όλων των αγροτικών δρόμων.

Γιά την επιθεώρηση Μέσης Έκπαιδεύσεως

Β' Περιφέρειας Έρακλείου

Το Γυμνάσιο Βιάννου λειτουργεί με έλλιπες προσωπικό. Δέν τοποθετήθηκε Λυκειάρχης ούτε και Γυμνασιάρχης. Υπάρχει μια καθηγήτρια των μαθηματικών για να διδάξει μαθηματικά σε 12 τμήματα, λείπει καθηγητής ξένων γλωσσών, οίκοικυρικών και θεολόγος. Γιατί ή τέτοια εγκατάλειψη του Γυμνασίου Βιάννου; Τα παιδιά δέν έχουν τη δυνατότητα ούτε φροντιστήρια να παρακολουθήσουν ούτε ισοτιπούτα ξένων γλωσσών γιατί δέν υπάρχουν. Πώς θα μπορούσαν να συναγω-

νιστούν τους συμμαθητές των άλλων Γυμνασίων στον άγωνα για την εισαγωγή στις Άνώτερες Σχολές μιά και στη ζωή άκόμα, ύστερ' από τις έλλιπείς γνώσεις που θάχουν όπωσδήποτε με τις έλλιψεις του Γυμνασίου σε προσωπικό; Η Έπιθεώρηση έκτιμώντας τις ιδιαιτέρες συνθήκες των έπαρχιακών Γυμνασίων θά πρέπει να βρει τρόπο να καλύψει τα κενά του Γυμνασίου Βιάννου κι άμέσως μάλιστα, γιατί ο χρόνος φεύγει και δέν μιάς περιμένει.

Γιά τον κ. Νομάρχη

Ό Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου έχει μετατραπεί σε κέντρο διερχομένων γιατρών. Σπάνιες είναι οι περιπτώσεις παραμονής γιατρού περισσότερο από ένα χρόνο. Τώρα και άρκετο καιρό ή θέση του παραμένει κενή. Με την άποσπαση για λίγες μέρες ενός γιατρού δέν δίνεται λύση. Η Βι-

άννος έχει άναγκη μόνιμου γιατρού γιατί και νοσηρότητα ύπάρχει, ιδιαίτερα σε παιδιά και γέρους, αλλά και ή άπόσπωση από το Έρακλείο μεγάλη, δύσκολη έπομένως ή μεταφορά των. Άς φροντίσει λοιπόν ο κ. Νομάρχης να εξασφαλίσει μόνιμο γιατρό στη Βιάννο.

Η Άρδη στην Τηλεόραση

Στις 3 Οκτωβρίου από την τηλεόραση της ΕΡΤ στην έκπομή πη «Άγροτικοί Διάλογοι» έγινε μιά καλή προβολή της περιοχής της Άρδης. Οί παραγωγοί που πήραν μέρος στη συζήτηση πολύ παραστατικά παρουσίασαν όλα τα προβλήματα που απασχολούν την περιφέρεια και ζητούν έπιτακτικά τη λύση τους.

Σχετικό με την έκπομή γράμμα είχαμε από το δάσκα-

λο του Πεύκου κ. Μανδαλάκη Στ. που έλλείπει χώρο δέν δημοσιεύουμε όλόκληρο. Τόν ευχαριστούμε κι έπ' ευκαιρία τονίζουμε πως τα «Β.Ν.» έχουν προγραμματίσει την μελέτη, άνάλυση και προβολή όλων αυτών των προβλημάτων στις λεπτομέρειές τους. Πιστεύουμε πως με την βοήθεια όλων των ενδιαφερομένων θά τώ πετύχουμε για τώ γενικότερο καλό.

Βαχός

Όξύ τώ πρόβλημα τώ δρόμου και στο Βαχό. Έχει γίνει διάνοιξη αγροτικού δρόμου από τώ χωριό προς τόν Ξερόκαμπο και μερικές διακλαδώσεις μέσα στην άγροτική περιφέρεια. Όμως βρίσκονται σε κακή κατάσταση και με τις πρώτες βροχές οί κάτοικοι ή υπολογίζουν πως δέν θά μπορέσουν να μεταφέρουν τις έλιές των και θ' άναγκαστούν και πάλι να χρησιμοποιήσουν τά ζωά με άνέθρασμα τώ κόστους τώ λαδιού. Η κοινότης δέν έχει χρήματα.

Γι' αυτό, όπως γράφουμε και σε σχετικό σημείωμά μας προς τόν κ. Νομάρχη, θά πρέπει ν' αντιμετώπιστεί έγκαιρα.

Έπισημαίνουμε επίσης πως στο δρόμο μεταξύ Βαχού και Άμυρών θά πρέπει να γίνουν τρία τεχνικά, γιατί τά νερά της βροχής θά καταστρέψουν σύντομα την άσφαλτο που τελευταία έφριξε ή ΜΟΜΑ. Άπαραίτητη επίσης ή κατασκευή προστατευτικού τοιχώματος στην πλατεία της Κοινότητος για την πρόληψη άτυχημάτων.

Ό καιρός

Βρισκόμαστε στα μέσα τώ Οκτώβρη κι άκόμα σύννεφα δέν παρουσιάστηκαν στον ουρανό. Η Βιαννίτικη γη, διψασμένη, δέν άντχει να κρατεί τις έλιές σε καλή κατάσταση. Μόνον όπου υπάρχει δυνατότητα ποτισμού βλέπει κανείς πράσινα δένδρα, τά υπόλοιπα αρχίζουν να κοκκινίζουν. Οί Βιαννίτες τά βλέπουν και μαζί με τώ άγχος που τούς έχει δημιουργήσει ή χαμηλή τιμή

του λαδιού άγωνιούν άκόμη περισσότερο με την ηηρασία που θάχει σοβαρές έπιπτώσεις στην παραγωγή. Όσοι άσχολούνται με τά πρώιμα κηπευτικά βρίσκονται σε όργανο δουλειάς. Οί πιά πολλοί έχουν φυτέψει την τομάτα και τώρα πρέπει να την παρακολουθούν συνέχεια. Έχουν όμως κι αυτοί άναγκη από νερό κι άγωνιούν πότε θά θρέξει.

«Πολύ ευχαριστούμε όσους έστειλαν τήν συνδρομή τους. Ευχαριστούμε, επίσης, όσους έστειλαν ηδημένη τήν ενίσχυσή τους προς τά «Β.Ν.». Τους δίνουν έτσι τήν δυνατότητα να προχωρήσουν με περισσότερη άνεση».

Τυπογραφείο ΦΡΑΓΚΟΥΛΗ
Θαλήτα 8 (Άγ. Δημήτριος) Τηλ. 284.909, ΗΡΑΚΛΕΙΟ

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

● Συνέχεια από τήν σελ. 2

Μανούσος πέθανε τή νύχτα κι είναι να γίνει ή ταφή του ναρίς τώ απόγεμα.

— Κάτσε, γυναίκα, να ξεποστάσεις, να πιεις γάλα να στηλωθεί ή ψυχή σου.

— Όι άφέντη, δι. Δέν είναι ώρα δά για γάλα, μόνο πάμε γερά γερά, γιατί ο άδερφός σου ο Μανούσος πόθανε...

Τώ μεγάλο μαντάτο έφυγε από τώ στόμα της, έτσι χωρίς να τώ καταλάβει κι έκλεισε τά μάτια της για να μη δει τώ θράχο, τόν άντρα της, να γκρεμίζεται από τώ κτύπημα που δέχτηκε.

— Άδερφέ Μανούσο, έσυρε φωνή μεγάλη ο Σήφης κι άντιλάλησαν τή φωνή τώ πόνου του πέρα ως πέρα οί θουνοκορφές...

Έφτασε ο Σήφης στο χωριό. Φόρεσε τά καλά του που τά φορούσε μόνο κάθε Λαμπρή, φόρεσε τώ κεφαλομάντηλο. Πήρε στη χερούκλα του ένα μάτσο κεριά κι άμίλητος, συνειφιασμένος μπήκε στο δρόμο για τώ σπίτι τώ πεθάνεμου άδερφού...

Στάθηκε ο Σήφης μπροστά στο λειψανο άσάλευτος κι άμίλητος. Στάθηκε άντρεωμένος μπροστά τώ θάνατο. Έβγαλε τώ κεφαλομάντηλο, τώβαλε παραμάσχαλα, σήκωσε τή χερούκλα του κι έτσι σαν ν' άποχαίρετοσε ταξιδιώτη:

— Κατευόδιο, άδερφέ Μανούσο, φώναξε.

Σπαίνει ο Σήφης. Όλοι σπαίνου κι παρακολουθούν τώ δράμα τώ άδερφού, όπως στις αρχαίες τραγωδίες. Σκύβει τήν κεφαλά του, βλέπει στο χέρι τά κεριά, ξεχωρίζει ένα.

— Βάστα τώ τώ Κυρού μας, άδερφέ Μανούσο, λέει

ΤΟ ΙΕΡΟ ΤΟΥ ΕΡΜΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ

(Συνέχεια άπ' τή σελίδα 1)

γεωμετρικής έποχής, στον 8ο αιώνα π.Χ., μεγάλωνει ο θωμός με μιά όρθογώνια προσθήκη, που έχει στο κέντρο ένα τετράγωνο άνοιγμα, δηλαδή τώ θόθρο, και άποχτά ένα σκαλοπάτι στην ανατολική του πλευρά. Από τήν πλευρά αυτή ήταν προσιτός στους Ιερείς για τις διάφορες Ιεροτελεσίες και τις ύγρες προσφορές, που γίνονταν μέσα στο θόθρο.

Οί πολλές θυσίες ζώων και οί αναθέσεις ταμάτων συνεχίστηκαν και στην περίοδο που μεγάλωσε ο θωμός, στη γεωμετρική δηλαδή έποχή, όπως και στους δυό έπόμενους αιώνες, τόν 7ο και τόν 6ο π.Χ. Τότε άκριθώς γνωρίζει τώ Ιερό τήν πιά μεγάλη άκμή και από τήν έποχή αυτή έχουν σαφείς ένδείξεις ότι οί θεότητες που λατρεύονταν εκεί ήταν ο Έρμης και ή Άφροδίτη.

(Συνεχίζεται)

ΜΟΛΙΣ ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ

Τό Λατινικό Συντακτικό τών ύποψηφίων και τών φοιτητών

●

Τό πληρέστερο και πιά εύχρηστο έγχειρίδιο τής Λατινικής συντάξεως γραμμένο στή Δημοτική

●

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

κι άποθέτει τώ κερύ πάνω στο φέρετρο. Παίρνει άλλο κερύ.

— Κι αυτό, μωρέ Μανούσο, θάστα τώ τώ Μάνας μας...

Και στέλνει τά κεριά πεσκέσι ο Σήφης. Ένα κερύ κι ένα όνομα. Και στη Θεία τώ Δεσποινιό και στο Μπαρμπά Μιχάλη και στο μικρό τόν άνεψιό τώ Δημητρώ, που τώσο πρόωρα χάθηκε μιά χειμωνιάτικη νύχτα στα παγωμένα νερά τής θάλασσας.

Τέλειωσε ο Σήφης τώ προσκλητήριο τών άγαπημένων του νεκρών, που μαζύ τους μοιράστηκε χάρες και λύπες. Ένα χέρι μάζεψε πάνω από τώ φέρετρο τά κεριά για να τ' άνάμνη και να όλοκληρώσει τήν προσφορά. Μένει όμως άκόμη ένα κερύ στη σηκωμένη χερούκλα τώ Σήφη. Όλοι σπαίνου κι περιμένουν ν' άκούσουν τόν... παραλήτη του, μιά ο Σήφης μένει άμίλητος, έχει σκερδόν ιδρώσει, άπειλείται τραγωδία, κίνδυνος τήν ώρα τούτη να μπει τώ φαιδρό στη σκηνή τώ δράματος, και να χαλάσει τήν παράσταση. Και ξαφνικά:

— Και τώτο τώ κερύ, μωρέ Μανούσο, που περισσεψε, φωνάζει ο Σήφης, θάστα τώ σ' όποιο διάολο θές έσύ...

Η άμηχανία πέρασε. Τώ πνεύμα τώ Σήφη άπέτρεψε τώ φαιδρό με άλλο φαιδρό κι έδωσε τή λύση στην τραγωδία. Τίς αρχαίες τραγωδίες τώ πνεύμα αυτό τώ ελπιν «ό από μηχανής Θεός». Άλλά ο Σήφης θέβαια δέν ήξερε ούτε αρχαίες τραγωδίες ούτε γράμματα. Στη ζωή του είχε μένει έξυλο άπελέκητο.

Οί γυναίκες όρσανε φωνή μεγάλη και τά κοπέλια θάλασε τώ θρήνο. Ο νεκρός Μανούσος έμενε στη μέση τώ πόρτεγου, σκεπασμένος με τά λουλούδια τής Βιαννίτικης γης, άσάλευτος κι άδιάφορος για ζωντανούς και πεθαμένους και άδιάφορος για παραγγελίες. Φόρεσε ο Σήφης τώ κεφαλομάντηλο κι άκροπα τώντας στα δάκτυλα τών ποδιών, θγήκε στην αυλή τώ σπιτιού, να κάτσει με τούς άλλους άντρες και για να κρύψει ένα δάκρυ τώ έπίμονα στάθηκε στην άκρη τώ ματιού και δέν ήθελε να τώ δοούν οί γυναίκες και δέν ήθελε να τώ δει ο Χάρος.

Άγιος Νικόλαος 24.9.76 ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ

Η ΕΠΑΡΧΙΑ ΒΙΑΝΝΟΥ

(Συνέχεια άπ' τή σελίδα 1)

την Πελοπόννησο. Όταν ξεχώρισε, ή θάλασσα τή χώριζε σε τέσσερα κομμάτια. Ο κόλπος τώ Μαραμπέλλου συνδεόταν με τόν κόλπο τής Γεράπετρας, ο κόλπος τώ Έρακλείου συνδεόταν με τόν κόλπο τής Μεσσαράς και ξεχώριζε τώ κομμάτι στο όποιο βρισκόταν και ή Βιάννος και ο κόλπος τής

ΑΠ' ΟΤΙ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ

(Συνέχεια άπ' τή σελίδα 3)

«Έκπληρωση χρέους»... Θά πρέπει λοιπόν να καταβληθεί προσπάθεια στην άνάδειξη νέων ανθρώπων και προς τήν κατεύθυνση αυτή ή συμβολή τής έφημερίδος έλπίζω να είναι θετική...

Χ. Μηλιαροκατερινάκης

«Πήρα τήν έκδοσή σας «ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ». Πάντοτε είχα στην ψυχή μου τώ φόβο πως μπορούσε, με τώ πέρασμα τών χρόνων, να χαθούν για πάντα και για μιάς και για τά παιδιά μας, οί όμορφες παραδόσεις κι οί θρόλοι τώ χωριού μας, να χαθεί ή λαϊκή μας τέχνη, που είναι έργο τών γενιων τών γονιών μας, τών γενιων εκείνων που μιάς χείδευαν και μιάς έθρεφαν.

Είχα μεγάλη λύπη, που έβλεπα να μένου χωρίς καμιά προβολή οί άσύγκριτες όμορφές τής Έπαρχίας μας «τής Κρητικής Έλθετίας», όπως χαρακτηριστικά έλεγε ο Κονδυλάκης. Ο φόβος μου αυτός μεγάλωνε καθημερινά που έβλεπα ν' άφήνομε τόν τόπο μας, κάτω από τις άναγκές τής έπιβιώσής μας και να φεύγομε μακριά από τώ χωριό μας για άνανζήτηση τυχής σε μακρινές πολιτείες.

Η έκδοσή σας μου φέρνει τώ μήνυμα και τήν έλπίδα πως πολλά μπορεί άκόμη να σωθούν».

Π. Κονδυλάκης

«Με ιδιαίτερη χαρά τήρα τώ πρώτο φύλλο τής έφημερίδος «ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ». Με κατέχει μεγάλη συγκίνηση διαβάζοντας τή Σάν ν' άγκαλιάζω τήν ιδέα τήν Βιάννο μας. Άρίστη ή τήν άντίση της και προσεκοίκα και νοικοκυρεμένο τώ περιεχόμενό της. Έδω σε φίλτατε κ. Χρηστάκη και για τήν έμπνευση και για τούς κόπους σας και μαζί με σας ένα μεγάλο ευχαριστώ και στον έκλεκτό συμπατριώτη μας φιλόλογο και θηγητή τής Παιδαγωγικής Άκαδημίας Έρακλείου κ. Κ. Στεφανάκη, τώ όποιο ή πνευματική προσφορά ύπήρξε τώσο πολύτιμος για να έκδοθ ή έφημερίδα αυτή. Πιστεύω ότι κάνουμε τώ πρώτο μεγάλο και βασικό βήμα, για να θγει από τήν άφάνεια ή τώσο άξια εις όλα γενετείρα μας Βιάννος»...

Π. Μ. Κονταξάκης

«...Με τήν πεποίθηση ότι θά γίνει μοχλός που θά κυλήσει στην άφάνεια όλα τά εμπόδια που κρατούν έλλα τώσα προβλήματα τής ήρωικής και αίματοβαμμένης Έπαρχίας μας...».

Κ. Άδρυλαράκης

— Τόν άγαπητό μας Ιερέα Έλευθ. Δ. Τσαγκαράκη ευχαριστούμε πολύ για τώ γράμμα που και τις εύχές του. Τά βιβλία που μιάς έστειλε θά άναγγήλλουμε σε άλλο φύλλο. Λυπούμεθα που πήραμε καθυστερημένα ποιήμα του άφιερμένο στους νεκρούς τής 14 Σεπτεμβρίου.

— Τώ ίδιο ευχαριστούμε τόν κ. Νίκο Κατσαράκη για τώ γράμμα του. Η συνεργασία του για τις 14 Σεπτεμβρη ήρωε λίγο καθυστερημένα. Δημοσιεύουμε όμως σε άλλη στήλη τώ ποιήμα που μιάς έστειλε «Ό Ταχυδρόμος» τώ συναρχιώτη Σ. Σπυριδογιαννάκη.

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ

ΧΑΡΑΛΑΜ. Ε. ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ

(Γεωπόνου)

Με χέρι που τρέμει γράφω τις λίγες τούτες γραμμές στη μνήμη σου, άγαπημένε. Σε νοιώθω κοντά μου. Νοιώθω τώ πτερογύσμα τής Ψυχής σου να δένεται με τούς κτύπους τής καρδιάς μου. Νοιώθω τώ άγκάλιασμά σου κι άφήνομαι σ' αυτό. Και ζωντανεύω τις άναμνήσεις μου για σέν κ. τώ περασμένα όμορφα χρόνια μιά και τώ δράμα στις στερνές στιγμές τής ζωής σου...

Σάν ήλιαχτίδα πέρασες άπ' τή ζωή. Σάν όμορφο μαγιάτικο λουλούδι, άγαπημένε, και στα 30 σου τά χρόνια έσοθες πριν άκόμη προφτάσεις να γευτείς τήν ήλιανή, χάρης που χαρίζει ή ζωή...

Μιά νύχτα τώ Οκτώβρη σκεπτείν κι άνταριασμένη, συνάντησες τώ Χάρωνα, σάν έπεσε τ' άεροπλάνο που ταξίδευες, και πάλεψες μαζί του, όχι στα μαρμαρένια δλώνια, εκεί στα παγωμένα νερά τής θάλασσας τής Βούλας. Πάλεψες και νικήθηκες, καλέ μου, όπως ήλπει ή Μοίρα τών ανθρώπων. Νικήθηκες και σημάδεψες για πάντα τή ζωή τών γονιών σου, τή ζωή μου, τή ζωή όλων μας με δάκρυα και πόνο...

Κι ύστερα... ζηλόφθον ή Βιαννίτικη γη σε δέχτηκε στα σπλάχνα της και σ' έκανε ένα μ' αυτήν και στην άγκαλιά της σου χάρισε τήν αιώνια άνάπαυση και σε σκέπασε με τά πολύχρωμα λουλούδια της, Βιαννίτικο κι έσύ λουλούδι άκριθέ μου. Κι από κει, από τώ κοιμητήρι τώ Άγίου Νικολάου, φαντάζομαι πως διαπερνάς τις μαρμαρίνες πλάκες τώ Τάφου σου κι όπως είσαι άνάλαφος κι άβριος κι άυλος, άνηφορίζεις τά κάλντερύμα τ' όμορφου χωριού και περπατάς στις καταπράσινες βουνοπλαγιές που μοσκοβολούν από θύμο κι άσφοντιλιά και διαθάνεις τούς τόπους που χαρήκανε τώ πνεύμα σου και τή λεβεντιά σου, τά μέρη που έζησες τήν τώσο σύντομη ζωή σου...

Και τώρα... Έσύ έφυγες, άγαπημένε. Έφυγες έλλοίμονο για πάντα. Και μένεις άδιάφορος στον πόνο μας και μένεις άδιάφορος σ' ανθρώπινα...

Στήν έπέτειο τώ θανάτου σου, που είναι τώ μήνα τώτο, ταπεινά κι εύλαβικά σκύβω πάνω στον Τάφο σου και...

Και τώρα... Έσύ έφυγες, άγαπημένε. Έφυγες έλλοίμονο για πάντα. Και μένεις άδιάφορος στον πόνο μας και μένεις άδιάφορος σ' ανθρώπινα...
Στήν έπέτειο τώ θανάτου σου, που είναι τώ μήνα τώτο, ταπεινά κι εύλαβικά σκύβω πάνω στον Τάφο σου και...
μιά χάρη μόνο σου ζητώ
κι άν θέλεις άκουσέ με...
γινού άεράκι, σίμωσε
και γλυκοφιλήσέ με...
Όκτώβρης 1976
ΠΕΤΡΟΣ Χ. Κ.